DRAGA GOSPA ILAČKA

NA VODICI.

NAPISAO
PAVAO MATIJEVIĆ
KAPELAN.

OSIJEK 1922.
TISAK PRVE HRVATSKE-DIONIČKE TISKARE.

PRETISAK TOVARNIK 1995

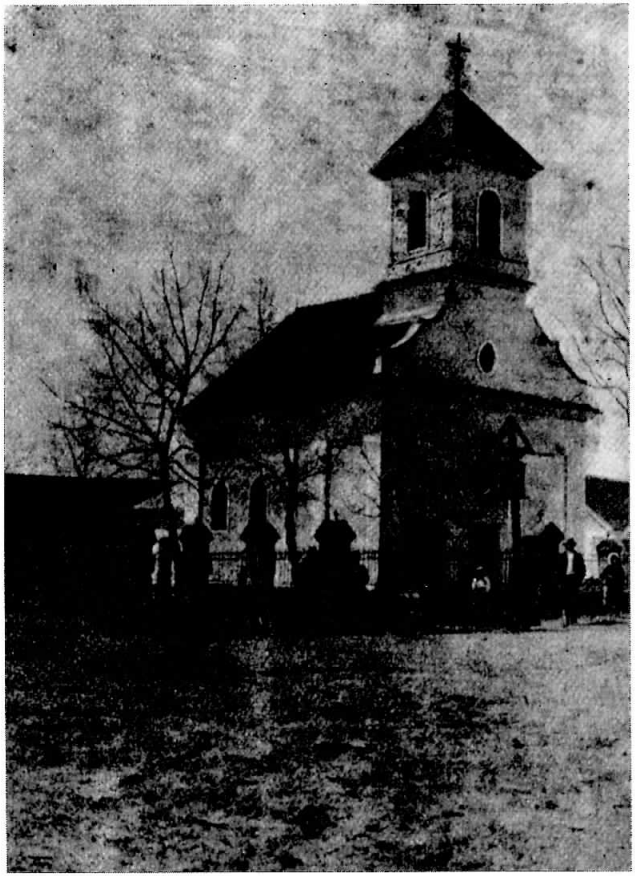

Crkva drage Gospe Ilačke na vodici

27785

Ex libris
Šimun Penava

DRAGA GOSPA ILAČKA NA VODICI.

Napisao
Pavao Matijević
kapelan.

OSIJEK 1922.
TISAK PRVE HRVATSKE DIONIČKE TISKARE

Izdavač:
RAMA - Penava, Zagreb
Urednik:
Šimun Penava

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb

UDK 262.2 (497.5 Ilača) (091)

MATIJEVIĆ, Pavao
Draga Gospa Ilačka na vodici / napisao Pavao Matijević. - Zagreb : Rama - Penava, 1995. - 63 str. : ilustr. ; 15 cm

Faks. pretisak izd. iz 1922.

ISBN 953-6502-00-3

960116030

ISBN 953-6502-00-3

Nihil obstat.

M. Pavić
cenzor.

Imprimatur.

Djakovo, 15. travnja 1922.

Antun
biskup.

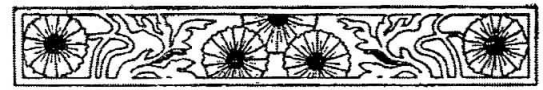

Draga Gospa Ilačka na vodici.

Tko se prvi puta vozi glavnom željezničkom prugom od Vinkovaca prema Beogradu, taj će se radoznalo ogledati na sve strane, da vidi toliko puta spominjani ravni Srijem i kitnjaste gore njegove. I doista, čim prođemo nekoliko sela iza Vinkovaca, opazit ćemo desno plodnu srijemsku ravnicu, a na lijevo manje i veće brežuljke — to su prvi obronci Fruške gore. Upravo na podnožju tih brda nalazi se osrednje selo i u njemu dvije crkve: jedna je veća, sagrađena je usred sela i visokim jablanima zaštićena, a druga manja bijeli se jedva stotinu koraka daleko od željezničke stanice. Stranac će se

začuditi, što ta crkvica osamljeno stoji na kraju sela, ali to imade posebni svoj razlog. Cijeli Srijem, sva Bačka uz Dunav i Slavonija sve do Osijeka i Broda poznaje ovu malenu crkvu već preko pedeset godina. **To je proštenišna crkvica drage Gospe Ilačke.** Na tom mjestu protekao je — kažu — nenadano izvor bistre vode i na izvoru ukazala se Majka Božja, pa se čudotvorni izvor ili Gospina vodica pokraj zida crkve sve do danas nalazi.

Hiljade naroda dolazilo je ovamo već prvih godina iza Gospinog ukazanja, a kad su mnogi bolesnici bili pomoženi na čudotvornom izvoru, sakupljao se svijet ovamo sa svih strana sve više i više. Od milodara pobožnih hodočasnika sazidana je ta crkvica, da se njome još više proširi slava Majke Božje, koja je odabrala ovo mjesto — baš na ulazu u sam Srijem — kao mjesto svoga ukazanja.

I ova knjižica napisana je na veću slavu Blažene Djevice Marije, a i zato, da pouči pobožni kršćanski svijet, kako je došlo do štovanja Gospe Ilačke.

I. Ilača u prošlosti.

Lijepa naša domovina Hrvatska spominje se još u davnoj prošlosti. Za plodne njezine krajeve otimali su se već pred tisuće godina stari narodi, a u vrijeme Isusovo pred hiljadu devetsto godina vladali su ovim krajem Rimljani i koristili su se bogatstvom Slavonije i Srijema. Jedva nekoliko kilometara daleko od Ilače prolazio je u rimsko doba glavni drum, kojim se moglo putovati u Rim i Carigrad. Ne može se svaki puta točno znati, na kojem su se mjestu u staro doba nalazila sela, pa se tako ne zna sigurno ni za to, da li se na mjestu današnje Ilače nalazilo kakovo naselje i kako se ono zvalo

Prvi puta spominje se današnja Ilača prije 300 godina. Godine naime 1.612. i 1.618. obilazio je katolike po Srijemu biskup Petar Katić i na putu prolazio je također kroz Ilaču. Biskupovo putovanje opisao je svećenik Bartol Kašić, koji je biskupa pratio i on točno spominje, kako je biskup došao u crkvu Bogorodičinu, koja je najbliža Moroviću, a sutradan „pohodi uz obalu Save dvije crkve i treću Ilačku".

Vjerojatno je, da je u to doba postojala u Ilači župa, dok je ovamo biskup dolazio, a i kasnija svjedočanstva potvrđuju to mišljenje. Godine 1.653. držali su u Mitrovici katolički svećenici svoj zbor i potpisali su se svi, koji su na zboru prisustvovali, pa se među njima spominju župnici iz Mitrovice, Ljube, Iloka i Morovića, a i „fra Pavao Stricsenitz, župnik sotinski i ilački". On je dakle upravljao ne samo sa sotinskom, nego i sa ilačkom župom. Kada je Ilača dobila župu ne da se sigurno ustanoviti, ali se misli, da je u Ilaču prenešena župa iz Tompojevaca. Godine 1.581. držan je naime u Babskoj veliki sabor svećenički, na kojemu je bilo svećenika iz blizih i dalekih krajeva, no župnika iz Ilače se ne spominje, pa sigurno te godine i nije još bilo u Ilači župe, ali se spominje župa Tompojevačka Kako nema traga, da je poslije postojala župa u Tompojevcima, drži se, da je ona iz Tompojevaca prenešena u Ilaču iza godine 1.581.

Župu Ilačku spominje također g. 1.664. beogradski biskup Matija Benlić, koji opisuje

stanje katoličke Crkve u svojoj biskupiji, pa pripovjeda, kako su divlji narodi mučili katolike po Srijemu, rušili im crkve i narod ubijali, pa su također uništili i tri župe: Ilaču, Babsku i Ljubu. Danas Ilača imade 1251 katolika, imade vlastitu općinu i dvije škole, ali otkako je jedamput župu izgubila, nije ju sve do danas natrag dobila.

2. Pronalazak izvora Gospinog.

Ilača se proteže u ravnoj crti od Banovaca prema Tovarniku, a presijeca ju samo. jedan sokak, koji svojim gornjim dijelom pokazuje prema Tompojevcima, dok dolnji veoma široki kraj vodi u Nijemce. Ovim sokakom oduvijek je prolazila marva seoska na veliki pašnjak (utvaj) i nema do danas u tom sokaku ni traga bilo kakovim izvorima ili žmircima. Zato se i jest začudio rimokatolički žitelj ilački Petar Lazin, kad je istjerivajući svinje opazio, da je kolni put za nekoliko metara duljine mokar i kao vodom poliven. To se dogodilo god. 1865. baš na samu nedjelju Glušnicu. Petru je bilo tada 37 godina, kuća mu je bila dva-

desetak koraka daleko od ovoga mjesta i on se nije mogao domisliti, tko bi u ranu zoru izlio toliko vode na po puta. No kad je malo bolje počeo promatrati poliveno mjesto, opazi on da je na gornjem dijelu puta zemlja mnogo mokrija i vodom više promočena. Od znatiželje poče on prstom i štapom raskopavati zemlju tamo, gdje je bila najmokrija, i čim je zemlje malko raskopao, na njegovo veliko začuđenje proteče na tom mjestu kao palac debeo mlaz vode. On odmah pozove trojicu svojih susjeda iz najbližih kuća: Antuna Ambruševića, Luku Ajoševića i Ivana Lakića i povede ih, da i oni vide izvor, koji je on pronašao.

Iz početka mu ovi ljudi nijesu htjeli vjerovati, ali ipak pođoše na to mjesto i uvjeriše se svojim očima, da voda izvire upravo na polovici utrtoga kolnog puta. Da čudo bude još veće, donese jedan od njih motiku i raskopa to mjesto, za nekoliko motika zemlje, a voda navali još većom snagom i razalje se po svem putu. Kako je bila nedjelja, prolazili su ljudi ovim sokakom neki kolima, neki pješice, i svi su se

čudili, kad su opazili toliku množinu vode po sredini puta razlivenu i prilazili su bliže, da ogledaju čudnovati izvor. A dok se mladež vratila oko podne od svete mise iz Sotina i Tovarnika, toliko je vode isteklo iz izvora, da se više nije moglo prolaziti starim putem, pa su ljudi morali obilaziti podaleko oko izvora. Ipak Ilačani nijesu žalili, što im je put pokvaren, nego su se veselili, što je tako jaka voda podno njihova sela protekla, koja će im dobro doći za napajanje seoske marve. Odmah je bilo odlučeno, da se ovdje iskopa veliki bunar, ali ga nijesu mogli prokopati duboko koliko su željeli, jer im je smetala silna množina vode, koja je neprestano nadolazila iz zemlje.

Odmah prvih dana iza pronalaska izvora, usni čudnovati san Đuka Ambruševića. Kuća njihova nalazi se također u tom sokaku, gdje je izvor pronađen. Đuka je tada nastao u 21. godinu i bio je još neoženjen. U snu mu se prikazala draga Gospa sa bijelom krunom na glavi, držeći dijete Isusa na lijevoj ruci. Gospa je bila obučena u modro i bijelo odijelo i strogo

mu je nalaga, da on mora ograditi pronađeni izvor, jer je to njezin izvor, pa marva ne smije k tome izvoru prilaziti. Gospa mu je također obećala, da će mu se još ukazivati, ali on se tako uplašio, da se u po neobičnoga sna probudio. Još se nije ni pravo oporavio od straha, kojega je u snu doživio, a njegovo se viđenje u javi nastavi. Najednom opazi on — a bio je već sasma razbuđen, — da pokraj njega stoji ona ista osoba, odjevena upravo onako, kakvu ju je u snu, kao na sliči vidio. On se po drugi puta uplaši i u strahu pokrije se svojim pokrivačem preko lica. Tako je ležao neko vrijeme i sam sebe hrabrio, da mu se ne može ništa dogoditi. Kako nije mogao dugo podnašati pokrivač na licu, otkrije se on, a ukazanje Gospino stajalo je još uvijek pred njim. On se sada već potpuno ohrabri i htjede se uvjeriti, je li to pravo ukazanje ili ga koja živa osoba samo plaši, ali u to polako nestade i njegovoga viđenja. Sav smućen priopćio je Đuka svoje čudnovato viđenje ukućanima, a oni mu dopuste, da učini sve, što mu je Majka Božja u prikazanju naložila. Tako on ogradi daskama novi bunarić, pa mu se marva nije mogla približavati, a i ljudi su sa poštovanjen prilazili tome izvoru, koji bi doskora poradi čudnovatih ukazanja prozvan „Gospina vodica", i to mu je ime sve do danas sačuvano.

18. rujna iste godine 1.865. ispripovijedali su ovo Petar Lazin i Đuka Ambrušević pred dekanom i župnikom tovarničkim Antunom Matićem i pred svjedocima: Blažom Ivićem, Petrom Ambruševićem, Andrijom Filićem, Pavom Borićem, Šimom Lakićem i Markom Matoševićem. Svoje pripovijedanje potvrdili su zakletvom.

3. Zabranjivanje pobožnosti na vodici.

Glas o pronalasku čudnovatoga izvora „Gospine vodice" raširio se ubrzo iz Ilače u okolišnja sela i svijet je počeo pomalo dolaziti na vodicu, da zatraži pomoć od Gospe. Jedni su se prali u toj vodi očekujući da će od nje ozdraviti, a drugi su se kod izvara molili Blaženoj Djevici Mariji i

tražili su od nje pomoći u drugim svojim potrebama. Da se ljudi ne mole kod praznoga izvora, donese jedna Ilačanka po imenu Verka Tabaković sliku Bl. Djevice i ostavi je na vodici. Za sve te događaje dočuo je Tovarnički župnik Matić i usprotivio se u početku pobožnostima na vodici, jer nije bilo jasnih dokaza, da se ovaj izvor otvorio doista na želju Gospinu. Njegov postupak nije odobravala Ilača i okolišnja sela, ali on je imao sasma pravo, što se protivio uvađanju nove pobožnosti, koju još Crkva nije odobrila. Imade naime mnogo varalica po svijetu, koji izmišljaju kojekakva čudesa i ukazanja, pa pripovijedaju po svijetu, kao da se zbilja ono dogodilo, što su oni izmislili. Na taj način prevare mnoge, sakupe novaca, pa se poslije rugaju svetoj vjeri našoj. Zato sveta Mati Crkva zapovijeda, da ne smijemo vjerovati nikome, da je imao kakovo nebesko viđenje ili da mu se kakovo čudo dogodilo, doklegod se taj čudnovati događaj za stalno ne dokaže. Tako je sveta Crkva ispitivala uvijek vrlo strogo sva čudesa prije nego što ih je potvrdila. Eto godine 1.858. dogodilo

se najveće ukazanje Blažene Djevice u francuskom gradu Lurdu (sedam godina prije nego u Ilači), ali je biskup Lurdski četiri godine iztraživao Lurdska ukazanja, pa je istom onda povjeravao u njihovu istinitost. A sv. Otac Papa Pijo IX. proglasio je Lurdska čudesa istinitima tek iza 11 godina, kad se već hiljade naroda osvjedočilo o pomoći Marijine Lurdske vodice i o čudesima, koja se tamo svake godine događaju. Crkva se naime drži onih riječi, što ih je u vrijeme apoštola rekao mudri Gamalijel Židovima o vjeri Isusovoj i o čudesima: „Ako je to djelo ljudsko, samo će se raspasti, a ako je od Boga, ne ćete ga moći uništiti.“ Lažima je brzo kraj, a pravo čudo i pravo ukazanje ne mogu ljudi zapriječiti. Župnik je dakle s potpunim pravom zabranjivao pobožnost na Ilačkoj vodici i odgovarao je i on — a i ostali susjedni svećenici svoje vjernike, da se ne mole na tom izvoru. No svijet je ipak ovamo dolazio, prao se i molio neprestano očekujući, da će se ovdje dogoditi kakva ozdravljenja ili ukazanja.

4. Prva ozdravljenja i ukazanja Ilačke Gospe.

Već su mnogi bili uvjereni, da to nije nikakav neobični bunarić, a župnik se spremao, da spriječi dalnje pobožnosti na vodici, ali u to se dogodi prvo čudnovato ozdravljenje. Udovica Eva Petričević iz Ilače, vjere katoličke, 50 godina stara, bila je sakata na lijevu ruku i već 8 mjeseci nije s njome mogla maknuti, ali otkako se počela moliti na vodici i s tom vodom neko vrijeme prati bolesnu ruku, bilo joj je sasma bolje i ruka joj je tako ozdravila, da je s njome opet mogla raditi sve poslove. Odmah iza ovoga dogodilo se drugo ozdravljenje. Ignjaca Egerta stolara, 50 godina starog, udovca iz Ilače udarila je prije 6 godina kap. Desna noga i desna ruka bile su mu kao uzete, za posao nije bio sposoban, nogu je za sobom vukao, a rukom nije mogao ni maknuti. I on je zalazio na vodicu, molio se ondje i 15 puta je prao bolesne dijelove tijela, a iza toga oporavila mu se i noga i ruka, i on je ponovno nastavio stari zanat.

Ova dva čudnovata ozdravljenja, koja su se dogodila još prije ljetnih Marijanskih svetkovina pronijela su na daleko glas Ilačkoj čudotvornoj vodici i nitko nije mogao više zaustaviti narod, koji je počeo hodočastiti Majci Božjoj Ilačkoj i njezinom čudotvornom izvoru. No sada već nije ovamo svijet dolazio samo iz znatiželjnosti, nego ljudi različnih narodnosti i vjera prilazili su s poštovanjem izvoru, dovažali su sa sobom svoje bolesnike, prali su ih i molili su Kraljicu Nebesku, da izliječi različne bolesti. Mnogi bolesnici doista zadobiše zdravlje ovdje već prve godine, a neki od njih ispitani su pred posebnim istražnim povjerenstvom, kojemu je bio na čelu strogi Tovarnički župnik, pa su važnija ozdravljenja zapisana u Spomen-knjigu, po kojoj je i ova knjižica rađena.

Među najvećim bolesnicima prve godine bila je žena Julijana Szabo iz Parabuća. Nju su dovezli na kolima i žalost ju je bila pogledati. Njezine noge bile su pune rana, koje su 17 godina curile, a da ih nije bilo moguće zaliječiti. Ona je napokon čula

za čudnovata ozdravljenja ú Ilači, pa je došla ovamo, prala se vodom sa Gospinog izvora i rane na njezinim nogama zacijlile su. U isto doba s njome liječio je svoje oči neki vinkovački cipelar, pa je i on ozdravio, a već godinu dana nije mogao naći lijeka očnoj bolesti svojoj. Kada se u Vinkovcima pročulo za ovo čudnovato ozdravljenje povede jedna pobožna vinkovčanka svoje 5 godišnje dijete Franju Karlića, koji je imao opasnu bolest na desnom oku. Majka ga je vodila već glasovitim liječnicima, ali bolest je bila tako velika, da su svi doktori govorili, da će djetetu iscuriti oko. Ona se u velikoj svojoj tuzi zavjetuje Gospi Ilačkoj, nekoliko puta opere oko svome djetetu Gospinom vodicom, — i što nijesu pomogli liječnici, učinila je draga Gospa: djetetu oko ozdravi potpuno. Još teža je bila bol bogatoga vukovarskoga lončara Jugurčića. I njega su oči bolile, ali već mnogo godina. On nije štedio svoj imetak, samo da mu se povrati zdravlje, ali nigdje zdravlja nije našao, dokle god se nije zavjetovao Ilačkoj Gospi i dok se nije počeo liječiti njezinom čudotvornom vodicom.

U kratko vrijeme povratio mu se tada vid i zdravlje očiju.

Svaki dan kupilo se sve više naroda na vodici, mnogi su javno očitovali čudesna ozdravljenja, koja su im se dogodila, a bogatiji bolesnici donašali su velike darove i predavali su ih u župi i u općini, da se od tih darova sagradi makar najmanja kapelica uz vodicu. Općina je pohranjivala darove i napokon na opću želju zamoli općina župnika Matića neka se zauzme kod bikupa Štrosmajera, da Ilačani i hodočasnici smiju uz čudotvorni izvor podići kip na čast Majki Božjoj Čudotvornoj. Ovu molbu doista biskup odobri 17. srpnja 1865. i još istoga ljeta bio je uz sam izvor na sjevernoj strani podignut kip Majke Božje.

Koncem ljeta iste godine počele su u Ilaču dolaziti procesije za Marijanske svetkovine i to iz velike daljine (60—70 klm.), a pojedinci stizali su čak z Podgorača i Nove Gradiške, kako je to zapisano u župnoj Spomen-knjizi. Ozdravljenja bilo je sve više, a uz to na Marijanske svetkovine započeše i ukazanja okrunjene Majke Božje sa djetetom Isusom na li-

jevoj ruci, kao što ju je za pronalaska izvora vidio i Đuka Ambrušević. Prva ukazanja zbila su se na Malu Gospoijnu i to na samom izvoru. Prva je opazila Gospu jedna Rusinka iz Karestura, odmah za njom njezin muž, a malo poslije ponovilo se ukazanje pred 50 osoba procesije, koja je došla iz Babine Grede, zatim pred supruzima Šimom i Mandom Lakić, pred Mandom Ambrušević, Mandom Matošević i Ankom Grigić iz Ilače.

Na Ime Marijino ponovila su se ukazanja još pred većom množinom svijeta. Sada ju je opazila procesija iz Jarmine, Janja Mutavdžić i Marija Mutavdžić iz Ilače, a zatim premnogi drugi, koji su se u čas k izvoru zgrnuli. Poslije podne opet je Gospu vidjelo mnoštvo svijeta, a među njima i Terezija pl. Srbljenović. Sve su te osobe ispitane o ukazanju i sve su jednako svjedočile. A župnici Antun Matić iz Tovarnika, Mijo Krčmarić iz Sota, Ivan Mihaljević iz Berka i Emanuel Djaković, kapelan iz Tovarnika vodili su istragu o ukazanjima. Koliko je zapravo osoba vidjelo dragu Gospu

tih dana, ne zna se, ali sve još do sada žive osobe iz onoga vremena svjedoče, da se Gospa tih osam dana često ukazivala i da ju je tih dana vidjelo na stotine domaćega i stranoga svijeta, jer je izvor neprestano bio opkoljen silnim mnoštvom naroda.

Iza tolikih ukazanja i mnogih ozdravljenja dobije dekan tovarnički nalog od biskupa đakovačkoga, da izvjesti duhovnu oblast o svim čudnovatim događajima, koja su se zbila te godine u Ilači i on 18. rujna 1865. sa 6 svjedoka točno istraži i propita cijelo otkriće, a ispita ponovno i sve svjedoke, do kojih je mogao doći. Pošto je ozbiljno sve ispitano, nije se župnik više protivio pobožnosti na vodici, a i duhovna oblast nije zabranila štovanje Majke Božje Ilačke. A već prve godine po računu župnikovom došlo je u Ilaču pokloniti se najmanje 10.000 duša.

5. Gradnja crkve na vodici.

Prve godine ukazanja postavila je općina na vodici kip Bl. Djevice Marije, ali kako je novaca preostalo, a darovi su neprestano još stizali, započe općina već g. 1866. graditi ka-

pelicu nekoliko koraka dugu, u kojoj su hodočasnici lakše mogli obavljati svoje molitve i ostavljati darove, koje su u ime zavjeta donašali. No ubrzo se vidjelo, da ni ova kapelica ne može zadovoljiti potrebama tolikoga ljudstva, koje se ovdje sakupljalo, pa se zato g. 1867. započe graditi nekoliko koraka od izvora crkvica, koja još i danas opstoji. Gradnja crkvice trajala je tri godine.

U to vrijeme, dok se gradila sadanja Gospina crkva, ozdravljenja i viđenja dalje su se nastavljala i ona su bila kao neko neprestano poticalo, da se gradnja dovrši. Da spomenemo samo one slučajeve, koji su u Spomenknjizi zabilježeni. Otkako se za čudnovate stvari na vodici pročulo, dolazio je ovamo ne samo seljački i radnički svijet, nego također i mnoga ugledna gospoda, — svatko je imao svojih potreba i želja, i na ovom ih je mjestu dragoj Gospi iznašao. Među ostalima pohađao je vodicu ilačku i franjevački gvardijan iz Iloka po imenu o. Petar Smoljanović. Pobožni svećenik dolazio je najradije u takovo vrijeme na vodicu, kad nije bilo mnogo hodočasnika, i u samoći molio se Nebeskoj zagovornici. Tako je on gotovo sam molio na vodici 7. srpnja 1866., a kad najednom opazi on na izvoru sjajnost, koja je dolazila sa istočne strane. Začudeno gledajući dulje vremena nenadanu svjetlost, razabra on, da se u svjetlosti nalazi lik Blažene Djevice Marije, koja je na lijevoj ruci držala maloga Isusa. Odmah iza njega ugledale su isto ukazanje dvije tri osobe, koje su izvoru nadošle. Ovo viđenje posvjedočili su oni pred župnikom Matićem, pred svjedocima Matom Voršakom i kapelanom tovarničkim Emanuelom Djakovićem.

Još dok je do g. 1872. Tovarnik bio sijelo sadanjega kotarskog suda šidskog, živjela je u Tovarniku ugledna gospođa Ana rod. Stajić, koja je bila udana za kotarskog suca Josipa pl. Kovačevića. Ona je često zalazila na ilačku vodicu, jer je osobito štovala Kraljicu nebesku. Tu njezinu pobožnost nagradi draga Gospa. Ona je jedina među svim hodočasnicima, kojoj se Gospa nasamo na vodici dva puta ukazala i to 25. ožujka i mjesec dana poslije 21. travnja 1867. Viđenje njezino slično je ostalima: u jakoj svjetlosti opazila je

Majku Božju sa djetetom Isusom na lijevoj ruci. I ona je sve to iskazala pred župnikom i svjedocima i do konca života ostala je velika štovateljica Gospo Ilačke.

Godinu dana kasnije došao je u Ilaču mjesni kapelan J. Miković, da obavi službu Božju. Tom zgodom uruči mu crkveni otac i nadglednik gradnje kapele dva lista pisana njemačkim jezikom, koja su također ostavljena na sačuvanje. U prvom pismu moli A. Vagner, da se na čast Gospi Ilačkoj očita sv. misa u zahvalu za ozdravljenje njegova djeteta, koje mu je ovdje zdravlje povraćeno, a u drugom pismu moli Vinkovčanka Tomas Ana isto tako jednu sv. misu, jer je zagovorom Gospe Ilačke dobila zdravlje, koje je bilo sasma poremećeno. Listovi su primljeni 27. IX. 1868.

U to vrijeme već je gradnja crkve Ilačke Gospe prilično napredovala na veliku radost štovatelja Majke Božje i sve je željno očekivalo da se crkva dogradi. Za glavni oltar pobrinuo se već spomenuti lončar Jugurčić, koji je ovdje zdravlje očiju zadobio, pa je u zahvalu Gospi Pomoćnici nabavio za glavni

oltar lijepu sliku Blažene Djevice Marije, koja i danas diči crkvu, — samo je šteta, što dijete Isus nije Gospi na lijevoj ruci, kako se ona u svim viđenjima ukazivala. Napokon bi posao dovršen u ljetu 1870. godine a kao dan blagoslova odabrana je sama svetkovina velike Gospojine. Već uoči 15. kolovoza 1870. poprimila je Ilača svečano lice, jer je narod iz daljih sela osobito iz Bačke dolazio na konak s velikim procesijama i mnoštvom kola. A na sam dan posvete zgrnulo se na vodicu toliko mnoštvo svijeta, koliko ga ni prije ni poslije nije nikada bilo. Mnogi župnici doveli su stotine župljana na tu veliku Marijinu slavu, a iz nekih procesija čulo se naizmjence hrvatsko, rusinsko, njemačko i madžarsko pjevanje. S velikom crkvenom slavom obavio je blagoslov crkve župnik i dekan tovarnički Antun Matić. Biskupa je zamjenjivao kanonik Matija Mihaljević. Od stranoga i okolišnoga svećenstva povećali su svečanost: Đuro Balog, podarhiđakon i župnik iz Bača; Antun Jakševac, arhiđakon vinkovački i župnik otočki, Antun Vladisavljević župnik iz Nijemaca i njegov kapelan Josip Dorbola, Antun Hvalovski,

župnik iz Lipovca, o. Solan, Krkvarić, gvardijan iz Vukovara; Mišo Erić, župnik iz Lovasa, Emanuel Djaković, župnik iz Novaka i tovarnički kapelan Viktor Brnčić. Bit će da je ovaj zadnji za tu zgodu i napisao kratku povijest »Ilačke Gospe i njezinoga čudotvornog izvora«, koja je zajedno sa slikom drage Gospe iste godine štampana u Vukovaru i razdavana mnogobrojnom narodu, da je ponese kao uspomenu rijetke katoličke slave hrvatskoga naroda u Srijemu.

Tako je ovo prošteniště Majke Božje dobilo svoju crkvicu, u kojoj su vjernici obavljali svoje molitve, a svećenici su u njoj na sve ljetne Marijanske svetkovine počeli čitati svete mise. A otkako je 7. X. 1891. željeznica prvi puta projurila od Mitrovice prema Vinkovcima i omogućila lakši saobraćaj udaljenih krajeva, od onda hodočasnici i iz dalekih krajeva lakše dolaze ovamo i molitve svoje Gospi Ilačkoj prinašaju.

6. Današnje stanje prošteništa.

Time što je sagrađena na vodici crkvica nije sav rad dovršen. Tim je samo udaren

temelj pravom prošteništu. To su dobro znali župnici sa crkvenim ocima, pa su svake godine poljepšavali Gospinu crkvicu. Tako su godine 1890. podigli oko kapele lijepu ogradu za svotu od 700 forinti, a tri godine kasnije kupljen je križni put na platnu za 140 forinti, koji još do danas stoji umetnut u zidanim stupovima ograde. Na stražnjem dijelu kapele nekoliko metara daleko od izvora bijeli se oniska kuća, koja je podignuta još g. 1878. Ona je razdijeljena na dva dijela. Lijeva polovica kuće sastoji od prostrane sobe, koja služi kao konačište i zaklonište mnogobrojnim hodočasnicima, a u desnom dijelu njezinom sagrađene su 3 kupke za one bolesnike, koji su u najrazličnijim bolestima tražili i nalazili lijeka u vodi sa Gospinog izvora. Te kupke zanemarene su u vrijeme rata, ali će se doskora obnoviti, jer je i nezgodno i nezdravo, što se mnogi bolesni i zdravi sada peru na samom izvoru. A voda na izvoru vrlo je dobra ne samo za ispiranje rana, nego i kao pilo zdravim ljudima. Cijeli sokak, koji se proteže uz kapelu nema tako pitkog i izdašnog bunara kao što je ovaj izvor, koji kroz 57 godina

svoga opstanka nije nigda presušio, premda u vrijeme Gospinih svetkovina mnogi ljudi čak iz Bačke u bureću odvažaju sa izvora vodu i kod kuće liječe njome svoje bolesnike. Sve do sada nije se još ustanovilo, da li je voda ljekovita, ali da je za zdravlje korisna, potvrđivalo je najbolje onih četrdesetak štaka, koje su bolesnici ostavili u kupkama iza kapele. Na štakama su došli, bez njih su se kući vraćali. Na svakoj štaki bilo je napisano, koji ju je bolesnik ostavio i kakvu je bolest imao, pa je prevelika šteta, što su ih ljudi spalili prigodom opravljanja crkve, — oni su mislili, da im štake smetaju i zauzimlju nepotrebno prostor. Svi se Ilačani i hodočasnici živo sjećaju velikoga mnoštva tih štaka, od kojih je samo još jedna u selu sačuvana.

Za vrijeme svjetskoga rata mnogi su se zavjetovali Gospi Ilačkoj, da će svake godine pohoditi njezino prošteništе, pa je zato iza rata oživilo opet njezino prošteništе kao u prvim godinama Gospinog ukazanja. Tako je g. 1.921. samo na Veliku Gospojinu došlo iz Slavonije, Srijema i Bačke 15 procesija, a još

više naroda doputovalo je željeznicom. Od godine naime 1.912. dobila je Ilača vlastitu željezničku postaju, sa koje odilaze vlakovi na četiri strane: prema Vinkovcima, Mitrovici, Vukovaru i Rači, pa mnogi rado vlakom pohađaju prošteništе. Iste godine je srušena i stara kapela, a na njezinom mjestu sagrađena je sakristija, pa tako današnja crkvica dolazi upravo do izvora i u sakrijstijskom zidu nalazi se uzidan onaj prvi kip, koji je na izvoru sagrađen 1.865. Ipak je nutrinja crkve pretijesna i za ispovijedi, pa je sadanji župnik preč. g. A. Mitrović došao na sretnu misao i podigao izvan crkve propovjedaonicu i ispovijedaonicu.

Glavni dani prošteništa Gospe Ilačke jesu: Spasovo, drugi dan Duhova, Petrovo, zatim Velika i Mala Gospojina, dok grkokatolici hodočaste sa svojim svećenstvom na njihov treći dan Duhova. Hodočasnika imade dakako ponešto i drugih dana, a napose svake prve nedjelje u mjesecu. Već uoči Marijinih svetkovina započinje sveta ispovijed, ali često puta toliko bude naroda, da se ne mogu svi ispovijedati, premda uvijek dolaze ovamo

svećenici iz Tovarnika i iz susjednih župa. U crkvi Gospinoj mnogo se već očitalo svetih misa na čast Gospi Pomoćnici, a pisac ove knjižice, dok je bio kapelan u Ilači, primio je dvije svete mise čak iz Sjeverne Amerike, koje je odanle poslao jedan Hrvat, da se zahvali Ilačkoj Gospi, koja mu je pomogla. I ovo je lijep primjer, kako je na daleko rašireno štovanje Ilačke Gospe.

U ljetnim mjesecima, kad nastanu svetkovine Marijanske, živo se osjeća potreba, da se u Ilači osnuje samostalna župa. Koliko puta dođu hodočasnici običnom nedjeljom ili radnim danom, da ovrše zavjet Gospi Ilačkoj obećan, pa se ne mogu ni ispovijediti ni svetoj misi prisustvovati, jer u Ilaču ne dolazi svećenik svake nedjelje, a radnim danom gotovo nikada svete mise i nema. Pobožnost Majki Božjoj Ilačkoj raširena je dosta u cijelom kraju, ali da Ilača imade vlastitoga župnika, on bi se znao pobrinuti, da Ilačka Gospa na vodici bude među prvim hrvatskim prošteništima Marijanskim, jer je ono to i zaslužilo poradi premnogih ukazanja i ozdravljenja, koja su se u ovo 57 godina dogodila.

No kako sadanji tovarnički dekan sporazumno sa crkvenim odborom ilačkim nastoji, da Ilača dođe do vlastitoga župnog doma, a onda i do župe, kako to odavna žele svi razboriti Ilačani, a i sva okolica, ima nade, da će se ovo prošteništе još bolje razviti. I sam biskup đakovački presvj. gospodin Antun Akšamović pregledao je godine 1921. obadvije crkve u Ilači i zemljište, na kojemu bi se imao graditi župni dom i sa zadovoljstvom je saslušao želje Ilačana. On je uvijek bio pomagač svake hrvatske i katoličke dobre stvari, pa će sigurno i ovdje dopustiti osnutak župe, čim bude sagrađen župni dom i čim to budu dopustile prilike naše biskupije.

7. Sačuvane uspomene.

U Glasniku Srca Isusova, svetog Josipa, sv. Antuna i u drugim nabožnim listovima hrvatskim često čitamo, kako se mnogi Bogu dragom i njegovim svecima zahvaljuju na primljenim milostima. I Gospa Ilačka primila je mnogo zahvalnica i darova od svojih štovatelja. Najvažnije zahvalnice bile su one štake, za koje smo već rekli, da su sve osim

jedne spaljene prigodom opravka crkve. No štake su ostavljali samo oni, koji su bolovali na nogama, dok su ostali bolesnici poklanjali Gospi različne darove osobito u novcu i u platnu, a neki su kupili slike i u njezinoj ih crkvi ostavili.

Od tih slika do danas je 8 još sačuvano, i one su nam neprestani svjedok o velikoj pomoći Gospe Ilačke. One su poredane na nutarnjim zidovima one kuće hodočasničke, koja je sagrađena iza kapele. Na prvoj sliki, koja je uz vrata obješena piše:

»Zafalnica dragoj Gospi Ilačkoj, što je našemu djetetu oči izlečila, a to je lečnicima nemoguće bilo. Zato fala i slava dragoj Gospi Ilačkoj!! Zahvalni roditelji: ratar Stipo i Marija Marić.

Iz Mitrovice u Srijemu 28. VIII. 1.910.«

Ta zahvalnica sasma je dakle nova, darovana nekoliko godina prije rata. Kada je druga slika darovana ne može se ustanoviti. Na njoj je naslikana Majka Božja sa djetetom Isusom, a pod slikom navežena su slova:

Pomoćnici kršćanskoj
od
obitelji Šumanović.

Uz nju se nalazi velika slika, koja je nekada bila vrlo lijepa i visjela je u crkvi, a prikazuje Bezgrješno začeće Blažene Djevice Marije. Nema na njoj natpisa, tko ju je poklonio, ali kažu, da je to poklon jedne djevojke iz Brestavca, koja je na vodici izliječila svoje oči. Njezin otac dao je za sliku 84 forinta.

Na četvrtoj sliki piše:

Ovu Ikonu preloži svetoj Gospi u Ilači Avram Ranisavljević iz Male Vasice«.

Po svemu izgleda, da ju je darovao jedan čovjek pravoslavne vjere, koji je također isprosio pomoć od Bogorodice.

Dalje je slika »Madona Sikstina«, koju je poklonio Antun Rukavina, uč. II. razreda iz Vukovara godine 1878., a odmah kraj nje opet je velika slika Marijina, na kojoj nije potpisan darovatelj, ali moglo bi biti istinito, što neki vele, da su ju poklonili Nijemci iz Rume, jer se na toj slici nalazi nakit i djevojački vijenac, s kojim se kite zaručnice njemačke narodnosti.

Na sedmoj slici Anđela čuvara piše:

»Nebrojena fala i slava Majki Božjoj,
što je moju kćer oslobodila teške bolesti.
Od mene Marije Jančiev.«

Ovo je poklon jedne Ruskinje, a zadnju osmu sliku poklonila je madžarska obitelj. Okolo slike ispisane su ove riječi:

»Ovu sliku poklanja Đuro i Marija
Balika u ime sreće i zdravlja g. 1.873.«

Tako u ovih osam darova imademo jasno svjedočanstvo, kako Majka Božja Ilačka sve do danas pomaže svoje štovatelje, a to joj priznaju Hrvati, Rusini, Nijemci i Madžari, a i Srbi, koji nijesu vjere katoličke. No ovih osam slika samo je maleni dio onih darova, koje je Majka Božja Ilačka primila od pobožnih hodočasnika. Zapravo sav crkveni namještaj pa i sama crkva jedan je veliki dar, koji su kršćani postavili u čast svojoj Pomoćnici i Zaštitnici.

Svake godine pronese se glas, da se koji čudnovati događaj zbio na vodici, pa kad bi se svi ti slučajevi zabilježili, morala bi se napisati cijela jedna knjiga o čudnovatim ozdravljenjima i viđenjima. Mnogih stvari sjećaju se i pojedine osobe iz Ilače, koje su

bile već tada u 16.—17. godini, kad se izvor pojavio, ali štogod se dogodilo iza g. 1.870., to nije ništa zabilježeno u župnoj Spomen-knjizi, jer je te godine kapela posvećena, štovanje Majke Božje Ilačke je dopušteno, pa se povjerenstvo za ispitivanje čudnovatih događaja na vodici nije više sastajalo. U ovoj knjižici spominju se samo oni slučajevi, koji su u Spomen-knjigu zapisani, ali dok se bude opet pisala ova knjiga, zabilježit će se i oni čudnovati događaji, koji su se zadnjih godina dogodili na vodici, samo dok se oni točno istraže i sigurno dokažu.

Zanimat će štovatelje drage Gospe, imade li još na životu osoba, kojima je Gospa svoju milost iskazala. Takovih osoba imade veoma mnogo i one redovito svake godine pohađaju ovo proštenište i zahvaljuju se svojoj Dobročiniteljici. No onaj momak Đuka Ambrušević, kojemu se najprije Gospa ukazala umro je kao momak još prije nego što se sagradila današnja crkvica. A Petar Lazin, koji je izvor pronašao, dugo je još živio i kao udovac oženio se sa Stajkom rod. Ambrušević. Ona je bila mlada djevojka, kad je izvor pronađen,

i kako im je kuća uz crkvu, ona se uz ostale starije ljude točno sjeća svih događaja, koji su ovdje zapisani. Ona također pripovijeda jedno od najvećih ozdravljenja, koja su se zadnjih godina zbila na vodici. U silnim ranama došao je Gospi Ilačkoj Vuletić Toma, vjere pravoslavne, koji je rođen u Pelezu u Bačkoj, a bolest mu je bila tako strašna, da se nije usudio pokazivati svoje rane. Nekoliko dana ispirao je tijelo bolesno sa vodom čudotvornoga izvora, rane su pobijelile i ubrzo su nestale. Od onda je svake godine hodočastio Ilačkoj Gospi i uvijek se svraćao Lazićevoj kući, sve dok nije umro za vrijeme rata, a braća su mu još i danas živa i nastanili su se u Irigu. Takvih čudnih slučajeva pamte Ilačani veoma mnogo, a znade se za njih i po okolišnjim selima.

8. Zavjeti na prošteništima.

Za vrijeme prošloga rata često je puta svijet sklapao ruke i molio dragoga Boga, da se smiluje čovječanstvu i da pomiri narode. A mnogi vojnici obećali su i zavjetovali su se, da će učiniti koje dobro djelo, ako ih dragi

Bog žive sačuva od toga svjetskoga pokolja. Tako su se zavjetovala i dva ratnika iz jednoga velikog sela županije Srijemske. Prvi vojnik — Marko po imenu — učinio je ovaj zavjet: »Doklegod budem bio živ ne ću raditi u mladi petak ja i moja družina i sva moja marva, ako se iz rata živ kući vratim.« Drugi Luka zavjetovao se ovako: »Ako se živ vratim kući, ispovijedat ću se cijeloga života svaki mjesec dana jedamput i tri puta u životu pješice ću hodočastiti Ilačkoj Gospi i svaki puta ću se i tamo ispovijediti i pričestiti.« Rat se svršio, njih obadvojica već četvrtu godinu izvršavaju svoje zavjete. Luka se svakoga mjeseca ispovijeda, dva puta je već pohodio Ilačku Gospu i u njezinoj se crkvi pomolio i ispovijedio. On živi sretno sa svojom obitelji, potpuno se ostavio svakoga grijeha, Bog dragi blagosiva zavjet i život njegov i seljani imadu u njemu primjer razboritoga i naprednoga kršćanina. No Marko nije ni iz daleka toliko zadovoljan. Čim je iza prevrata prošla prva jesen i zima, i nastalo proljeće, postao je on nezadovoljan, što je on sa cijelom kućom morao besposličariti prema

svome zavjetu svakoga mladog petka, dok drugi ljudi obavljaju prevažne poslove. To ga uvijek ljuti; i taj mladi petak nikada ne prođe sretno u njegovoj kući. Marko se ili sa svima u kući posvađa ili od dosade ode u birtiju i tamo se opije, a poslije toga ljut je i na sebe i na vjeru i na zavjet i na sve.

Mnogo imade kršćana, koji se zavjetuju na takove nepametne stvari, da s njima slavu Božju ni najmanje ne proširuju, a sebi štetu nanose. Da se Marko zavjetovao, da će on svakoga maldoga petka ili koji drugi dan u mjesecu sa cijelom družinom prisustvovati svetoj misi i ispovijediti se, a poslije mise u ime Božje dalje raditi, to bi bilo za njegov posao a i za njegovu dušu mnogo korisnije. Lagano je odlučiti: »Ne ću mladim petkom raditi; ne ću mladom nedjeljom konje prezati, ne ću subotom šiti itd.«, ali se treba uvijek pitati: »A hoću li ja time štogod svojoj duši koristiti; hoću li ja svojim zavjetom štogod pripomoći raširenju slave Božje ili bi dragom Bogu bio koji drugi zavjet miliji?« A sami promislimo, šta će se naša duša okoristiti od toga, ako mi ne budemo nedjeljom radili, ili

koliko će se slava Božja proširiti, ako mi budemo ili ne budemo uprezali konje? Takova obećanja Božjoj slavi ne pomažu baš ništa, a nas mogu dovesti kao i Marka u veoma veliku nepriliku. To uopće i nijesu pravi i dobri zavjeti, pa ih nijesmo dužni vršiti, a ako ih i obdržajemo, dragi Bog nam to ne računa u veliku zaslugu. Zato se i Marko ne bi trebao ljutiti na vjeru, nego bi mogao ostaviti svoj zavjet i mjesto njega bi trebao obdržavati štogod pametnije i spasonosnije, — dakako u zdogovoru sa svojim ispovjednikom. Jer korisno je zavjetovati se i dobro je na prošteništa hodočastiti, ali bi trebalo znati, koji je zavjet dobar i kada nam koristi pohađanje prošteništa.

Što dakle znači zavjetovati se? Na to katekizam odgovara ovako: »Zavjetovati se, reći će: s v o j e v o l j n o o b e ć a t i B o g u da ćemo učiniti nešto d o b r a, što inače n i j e s m o d u ž n i učiniti.« Dobro se zavjetovao, tko obeća, da će postiti, moliti se, dati milostinju, pohađati bolesnike, pomagati sirotinju, na prošteništa hodočastiti itd., ali najbolji je zavjet, kada se odlučujemo na čestu svetu ispo-

vijed i pričest i slušanje svete mise. A kad tko hoće da se na velike i teške stvari zavjetuje, redovito je najpametnije pitati za savjet svećenika ili svoga ispovjednika. Kad bi mi ovako radili, ne bi tako često morali čuti, gdje ljudi kažu: »Eto postim devet utoraka sv. Antunu, pa mi ipak marva ugiba; svake godine na koljenima obilazim prošteništa Majke Božje, pa opet nijesam uslišan.« A postiš li ti brate, sve petke u godini i prisustvuješ li ti svakoga sveca svetoj misi? Jer mi od toga nemamo koristi, ako postimo 9 utoraka, koje smo mi odabrali, a jedemo mesa u one petke, koje je crkva kao post odredila, niti nam to štogod pomaže, ako nekoliko puta svake godine obilazimo prošteništa po dalekim krajevima, a kad je nedjelja ili svetac, onda ne idemo ni u svojoj župi svetoj misi, premda bi nam to bilo moguće. Zato tko se hoće dobro zavjetovati, taj neka najprije obeća Bogu, da će se ostaviti grijeha, da će sve zapovijedane poste postiti i na sve svetkovine — po nalogu Božjem i crkvenom — svetoj misi prisustvovati. Jer najprije treba obdržavati sve ono, što dragi Bog i sveta Mati Crkva nalažu, a

onda se istom smijemo nadati, da će Bog pogledati na naše zavjete, ako oni koriste spasenju naše duše.

Bogu dragom mili su pravi zavjeti i čašćenje pojedinih zavjetnih mjesta, kako se to u premnogo čudesnih ozdravljenja pokazalo. A svaki pravi zavjet mora biti samomu dragom Bogu obećan. Mnogi se doduše zavjetuju sv. Antunu, sv. Vidu, sv. Roku i ostalim svecima, no i ti su zavjeti dobri, jer se mi redovito zavjetujemo ugodnicima Božjima, da nam oni svojim zagovorom pomognu kod dragoga Boga. No najbolji zagovornik naš kod Boga jest Majka Spasitelja našega — Blažena Djevica Marija. Na njezinu molbu učinio je dragi Isus prvo svoje čudo u Kani Galilejskoj, Njoj su se ljudi obraćali najiskrenije za Njezinoga zemaljskoga, a i sadanjega života. Gospodin Isus ostavio ju je svetom Ivanu i kršćanima, da nam ona bude Majkom, a iza slavnoga Uznešenja Marijinoga u nebo, uzvišena je draga Gospa nad sve svece i anđele, pa mi danas preko Marije dobivamo sve milosti od dragoga Boga. Zato Nju slavi i štuje cijela sveta Crkva, svi narodi priznaju Mariju svojom za-

štitnicom, a naš narod nazivlje dragu Gospu »Kraljicom Hrvata« i slavi ju na mnogo prošteništa, od kojih je ovo u Ilači gotovo najmlađe.

Molitva dragoj Gospi Ilačkoj.

Na koljena padam pred Tobom, Djevice Marijo — kraljice nebeska i diko zemaljska. Tebi je dragi Bog odabrao odvijeka Majkom Sina Svoga i uznio Te je na nebo, da Te neprestano časte ljudi sa zemlje i sveti na nebu. Sin Tvoj uzvisio Te je u nebu čašću velikom: okrunio Te je, da budeš Kraljicom svetaca i andela nebeskih, a i ovu Ti je veliku milost obećao, da će uslišati onoga, koga Ti budeš zagovara. Ti si, Marijo, na nebu najljepši zemaljski cvijet i najvrijednija je molba Tvoja pred Presvetim Trojstvom. Zato Ti se klanjaju svi dusi nebeski, zato Te zazivaju narodi kršćanski. Tebi u slavu dižu se crkve i oltari, Tebe blagosiva pjesma i molitva ljudska.

I ova sveta crkva Tebi je, draga Gospo, na čast sazidana, odavde je hiljade hodočasnika Tebe u pomoć zazivalo, ovdje si mnogima svoju milost pokazala. Na ovo sveto mjesto i

ja sam došao, da se poklonim Tebi, Djevice moguća i da preda Te iznesem svoje potrebe. Za jedno Te, sveta Bogorodice, najviše molim: isprosi mi milost od Boga, da prema nauci svete vjere katoličke mogu živjeti i umrijeti, a poslije smrti spasiti dušu svoju. Ti vidiš, Majko ljubezniva, još mnogo želja i molba u srcu mojem, — sve ih zagovori kod Sinka svoga, ako su one korisne za spasenje moje duše.

Kajem se od srca za sve grijehe života svoga i danas odabirem Tebe,Gospo Ilačka, svojom zaštitnicom. Primi me, Majko, u svoje štitništvo i preporuči moje molitve Sinu svome, da ih on blagosovi svetom milošću svojom. Pomozi me, draga Gospo Ilačka, u svim potrebama mojim, i na meni pokaži, da si uvijek u pomoći onima, koji štuju i ljube Tebe i Isusa Sina Tvoga. Amen.

Molitva bolesnika, koji zdravlje moli od Ilačke Gospe.

Premnoga čudesa, koja si, Marijo Djevice, u Lurdu i ostalim svetim mjestima učinila, šire slavu Tvoju po ovom svijetu. I na ovo

sveto mjesto hodočaste mnogi, koji su zadobili zdravlje zazivanjem imena Tvoga i pranjem na čudotvornom izvoru, što je na po tvrdoga puta protekao. Rad grijeha svojih priznajem, da nijesam vrijedan, Gospo Ilačka, da Ti i meni zdravlje izmoliš od dragoga Boga, ali Te ipak molim, da moju molitvu zagovoriš kod Sina Svojega. Molim Te poradi materinske ljubavi Tvoje, koju gojiš u prečistom Srcu Svome prema svima ljudima, a napose prema bijednima i bolesnima, molim Te poradi patnja, koje si u životu pretrpjela uz dragoga Spasitelja. Dobri Isus ne će odbiti mobu Tvoju, pa me zagovori Ti najveća nado kršćanska, da opet zadobijem izgubljeno zdravlje, pa da uz dragoga Isusa neprestano hvalim i slavim Tebe pomoćnicu kršćansku i čudotvornu našu dragu Gospu Ilačku. Amen.

Molitva Gospi Ilačkoj u teškočama života.

Mač žalosti, koji je dušu Tvoju probadao, Kraljice Mučenika, sada je teško ranio moje srce. Ti vidiš, Marijo, koliko je zlo ovoga svijeta navalilo na me, pa sklapam ruke svoje

i Tebi ih pružam, da me Ti pomogneš i spasiš od ovih teškoća. Izmoli milost za mene od svoga Sina, da on ukloni od mene ovaj teški križ, a ja ću se svih svojih grijeha ostaviti, i Tebi ću srce i život svoj pokloniti. Draga Gospo Ilačka, sjeti se jada i žalosti, koju si podnašala na Golgotskom brdu, pa mi pruži svoju ruku pomoćnicu i oslobodi me od ovoga zla, da i ja očutim, kako nitko nije ostao neuslišan, tko je raskajanoga srca od Tebe pomoć zatražio. Amen.

Pjesme.

Knjižici drage Gospe Ilačke dodano je ovo nekolike pjesama, da pobožni hodočasnici mogu iz ove male knjižice i pjesmom slaviti dragu Gospu. Tri pjesme: »Marijina bašća«, »Oj anđele Gabrijele«, »Da pjevamo preljepe pjesmice« jesu već stare i svuda poznate Marijine pjesme, koje je u novo ruho zaodjenuo vele časni gospodin Spiridion Petranović, župnik iz Petrovaca, i tako ih je poljepšao, a dodao im je i četvrtu pjesmu »Gospi Ilačkoj«. A sve ostalo jesu stari i novi pripjevi prošteništni, koji su zato zapisani, jer se lijepo mogu

pjevati na čast dragoj Gospi, pa je šteta, da se zaborave. Prije pjesama umetnute su litanije lauretanske, koje se mogu pjevati na večernjama, a i putem u procesijama crkvenim.

Litanije Lauretanske.

Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.
Oče nebeski Bože, smiluj nam se.
Sine, otkupitelju svijeta Bože, smiluj nam se.
Duše Sveti Bože, smiluj nam se.
Sveto Trojstvo jedan Bože, smiluj nam se.

1. Sveta Marijo,
   Sveta Bogorodice,
   Sveta Djevo djevicâ,
   } moli za nas.

Pripjev l.: „Zapjevajmo danas
Mariji na čast!
Marijo Djevice,
Nebeska kraljice,
Oj, moli za nas!“

2. Majko Kristova,
   Majko Božje milosti,
   Majko prebistra,
3. Majko prečista,
   Majko neoskvrnjena,
   Majko nepovrijeđena,
4. Majko ljubezna,
   Majko divna,
   Majko dobrog savjeta,
5. Majko Stvoriteljeva,
   Majko Spasiteljeva,
   Djevice premudra,

moli za nas.

Pripjev II. (kao I.): „Glasove složimo
Srca uzdignimo
Ilačkoj Djevici
I njenoj vodici
Pjevat počnimo.

6. Djevice časna,
   Djevice hvale dostojna,
   Djevice moguća,
7. Djevice milostiva,
   Djevice vjerna,
   Ogledalo pravde,
8. Prijestolje mudrosti,
   Uzroče naše radosti,

moli za nas

   Posudo duhovna,
9. Posudo poštovana,
   Posude uzorna pobožnosti,
   Ružo otajstvena,

moli za nas.

Pripjev III.: Oj Marijo, Ti si liepa,
Ti si dika — nebesa.
Majko sveta, oj Marijo
Moli za nas Isusa.

10. Tornju Davidov,
    Tornju bjelokosni,
    Kućo zlatna,
11. Škrinjo zavjetna,
    Vrata nebeska,
    Zvijezdo jutarnja,
12. Zdravlje bolesnih,
    Utočište grješnika,
    Utješiteljice žalosnih,
13. Pomoćnice kršćana,
    Kraljice anđelâ,
    Kraljice patrijarhâ,

moli za nas

Pripjev IV. (kao III.): Marija je pomoćnica
U bolesti, zalosti.
Oj, Ilačka Gospo draga,
Budi nam u pomoći.

14. Kraljice proroka,
    Kraljice apostola,
    Kraljice mučenika,
15. Kraljice ispovjednika,
    Kraljice djevica,
    Kraljice svih Svetih,
16. Kraljice bez grijeha istočnoga začeta,
    Kraljice svete krunice,
    Kraljice mira,

moli za nas

Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, oprosti nam, Gospodine.

Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, usliši nas, Gospodine.

Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se.

Ove litanije mogu se u procesiji i tako pjevati, da svećenik ili tkogod drugi pjeva jedan red iz litanija, a svi ostali pjevaju iza svakoga reda pripjev, koji se obično pjeva na proštenjima. N. pr. ovako:

1. „Sveta Marijo, — moli se za nas",
   Pripjev I.: Faljen budi Isus
   Daj nam vječni Spas!
   Isprosi, Marijo Djevice,
   Nebesa za nas!

2. „Sveta Bogorodice, — moli se za nas".
   Pripjev II. (kao I.): Faljen Isus budi
   Od sviju ljudi.
   I majka dragog Isusa
   Ilačka Gospa.
3. „Sveta Djevo djevicâ, — moli se za nas".
   Pripjev III.: Isus Marija
   Od kud nama sunce sja.
   Sunce sja s visine
   Od Djevice Marije.
4. „Majko Kristova, — moli se za nas".
   Pripjev IV. (kao III.): Po svemu Srjemú
   Jedan sad se ori glas:
   Draga Gospo Ilačka,
   Ti se moli za sve nas.
5. „Majko Božje milosti, — moli se za nas".
   Pripjev V.: Lip je cvit ružmarin —
   Još je ljepši Božji Sin.
   Lip je cvit lelija —
   Još je ljepša Marija.
6. „Majko prebistra, — moli se za nas".
   Pripjev VI. (kao V.): Ja se kitim cvjetom
   Što se zove ljubica.
   A ova je ljubica:
   Draga Gospa Ilačka.

7. „Majko prečista, — moli se za nas".
Pripjev VII.: Marijo, moli za nas
Sada i na smrtni čas.

8. „Majko neoskvrnjena, moli se za nas".
Pripjev VIII. (kao VII.): Draga Gospo Ilačka
Ti si majka kršćanska.

9. „Majko nepovrijeđena, — moli se za nas„.
Pripjev IX.:
Obazri se na nas, Djevo Marijo,
Spomeni se, da sam slika Tvog Sinka.

10. „Majko Ljubezna, — moli se za nas".
Pripjev X. (kao IX.):
Obazri se na nas, Gospo Ilačka,
Spomeni se, da sam slika Tvog Sinka.

Sa ovima i sličnim pripjevima mogu se pjevati i sve pjesme Marijanske, koje se pjevaju kao ona: „Oj anđele Gabrijele".

N. pr.: O, Gospojo prevelika, — o Marijo.
Pripjev I.:
Nebu zemlji ti si dika, — o Marijo moli za nas.
Pripjev II.: I t. d.

Tim se istim glasom, — ali bez pripjeva — može pjevati ova pjesma pred križem ili u crkvi, u koju se procesija svrati:

Hvaljen Isus, križu sveti — o Marijo
Na tebi je Bog propeti — o Marijo moli za nas
Oborio svetu glavu — o Marijo
Svetu glavu svu krvavu — o Marijo moli za nas
Raširio ruke svete — o Marijo
Radi tebe, grješni svjete — o Marijo moli za nas.

Pjesma Lurdskoj Gospi.

1. Da pjevamo preljepe pjesmice
Lurdske Gospe Marije Djevice!
Pripjev: Svijet nek čuje cio:
Zdrava bud Marijo!
2. Bernardici, shridi Masabjela,
Ukaza se divna Gospa b'jela.
3. Kad je s drugom sakupljala granje,
Imala je čudno ukazanje.
4. Divna Gospa kano zora rana,
Plavim pasom nježno opasana.
5. Oko glave sjajne joj zvjezdice,
Ispod nogu mirisne ružice.
6. Lurd je blizu, a nebo je bliže,
Njegva svjetlost do Pećine siže.
7. Bernardica divnoj Gospi kroči, —
Ta zovu je Njene mile oči!
8. Sklopi ruke i kruniču moli
Ne znajući da to Gospa voli.

9. Kad krunicu ona molit presta,
I Gospoja divna odmah nesta.
10. A djevojče poput slatka sanka
Sjećalo se tog presretnog danka.
11. O viđenju kad joj majka čuje,
K Pećini joj ići zabranjuje.
12. U nedjelju Bernardica mala
Svetu Misu jedva saslušala:
13. Tajni glas ju čudnoj Špilji zove,
Da ugleda opet stvari nove.
14. Nema mira uvjek majku moli,
Dok joj majka k Špilji ne dozvoli.

*

15. Osamnajst je puta izlazila —
Svaki put je Gospu nalazila.
16. Jednom Gospi ona milo veli:
»Kaži: tko si, što ti srce želi?«
17. Glas se prosu Gospi sa usana:
»Dolazit ćeš k meni petnajst dana.
18. S tobom neka i drugi dolaze,
Mnogi nek me ovdje obilaze.
19. A ti jošte u mladosti cvjetu,
Sretna bit ćeš na drugome svjetu.
20. Žalosne su na zemlji prilike,
Molimo se zato za grješnike,

21. Nek mi crkvu grade svećenici,
Nek dolaze amo poklonici.
22. Nek se narod kaje, dok je hora,
Bernardice! Pokora, pokora! —
23. A sad stupi tu k izvoru mome
Pij od vode i umi se njome!«

*

24. Bernardica špilju obilazi,
Al izvora nigdje ne nalazi.
25. Divna Gospa prstom znak joj dade,
A djevojče noktom kopat stade.
26. Izvor naglo poče izvirati,
Rajski melem svjetom proljevati:
27. Mnogi slijepci kraj njeg progledaše,
Kljasti ruke svoje posklapaše.
28. Hromi tešku odbaciše štaku
Lurdska Gospa lieči bolest svaku.

*

29. Nitko ne će ovo da vjeruje
Bernadici, nevinoj djevici.
30. Jednu svjeću ljudi upališe,
Bernardici pod ruku metniše.
31. Njena ruka povrh svjeće gori,
A ona se dragoj Gospi moli.

32. Gori ruka i pod rukom svjeća,
Bernardica boli ne osjeća.

*

33. Jel ta Gospa sišla sa nebesa,
Što u Lurdu čini ta čudesa?
34. Jest! S nebesa došla je sred svjeta.
Reče: »Ja sam bez grjeha začeta.
35. O Marijo, Nebeska kraljice,
Bernardici Ti ukaza lice,
36. Ded i na nas oči svoje svrni
Bol nam duše i tjela utrni.

Pjesma Gospi Ilačkoj.

1. Zdravo da si, Kraljice Hrvata,
S mora nam se smiješiš od Trsata!
Pripjev: Svjet nek čuje cio:
Zdrava bud Marijo!
2. Gleda na nas milosno Ti lice,
Sa hrvatske ubave Bistrice.
3. Zdravo da si, sveta Gospo naša
Sa Tekija, Ilače, Almaša.
4. Oj Ilačo, ni po čemu znana,
Od Boga si višnjeg odabrana!
Pripjev: Ilačka je Djeva —
Dika cjelog Srjema.
5. Slavna ti si, mnogi za te znade,
Otkad zvjezda s neba na te pade!

*

6. Pred Uskrsne bilo dane svete
Osamnaiststo i šezdeset pete.
7. Baš na pola utrta kolnika,
Ukaza se čudesna prilika.

8. Pastir jedan ko ukopan stao —
Na sred puta izvor ugledao.
9. Zove ljude i kopati zače,
Izvor voda izvire sve jače.
10. Do večera tolko vode bilo,
Da se teško onud prolazilo.
11. Selo htjelo bunar da napravi,
Al se Gospa jednom momku javi,
12. Pa mu zbori: »Sinko daj poradi,
Izvor onaj da mi se ogradi.
13. To će moja vodica da bude,
Po njoj ja ću pomagati ljude!«
14. Reče Gospa i tako se zgodi,
Mnogi po toj ozdraviše vodi.
15. Izliečila ovdje majka sveta
Mnogog sliepa, hromog i uzeta.
16. Lieči ona rane svakojake,
Mnogi svoje odbacuje štake.
17. Svećenički zbor se tad ureče,
O Ilači sud da svoj izreče.
18. Sud sudio: kraj Ilačkog vrela
Čedna da se podigne kapela . . . .
19. Na Gospino sveto Uznesenje
Kapelice bilo posvećenje.

20. Od tad Gospa još se više slavi,
Mnogima se ona i objavi.

*

21. Sa svih strana iz naše domaje
U Ilači narod se sastaje.
22. Preko Save i preko Dunava
Ilačkoj se Gospi širi slava.
23. Svijet se moli i zavjete slaže,
Dare nose — a Gospa pomaže.
24. Zato hvalu od srca joj dajmo,
I složno Joj svi sad zapjevajmo:
25. O Marijo, Kraljice Hrvata,
Rajska nama Ti otvori vrata.

Oj, anđele Gabrijele.

1. »Oj, anđele Gabrijele — o Marijo
Na dvore se spusti biele — o Marijo
moli za nas.
Gdje Marija, Djeva čista,
Majkom bit će Spasa Krista!«
2. Bog to reče. — A Anđeo
U molitvi Djevu smeo,
Jer kad rajsko biće spazi,
Od čuda se prenerazi.
3. Zato anđel zbori tio:
»Zdravo da si, o Marijo!
Svih milosti Ti si puna,
Svih stvorenja Ti si kruna.«
4. Izabra Te Bog s visina
Majkom svoga milog Sina!
— Sionska se trgnu ruža
I prošapta: »Ne znam muža!«
5. No anđeo progovara:
»Duh Gospodnji čuda stvara. —

Po njemu ćeš, Djevo sveta,
Spasitelja rodit svjeta!«

6. Glavu diže skromna Djeva,
Iz oka joj raj odsijeva:
»Neka bude!« reče smjelo.
I postade Riječ Tjelo . . .

7. Sveto Trojstvo — Bog jedini
Hvala Tebi na visini,
Hvala Tebi, Djevo čista,
Ti nam rodi Spasa Hrista!

Marijina bašća.

1. Marijina bašća ružicom procvala,
Biserna joj vrata Majka otvarala.
Hajde družbo mila, vjenac ćemo viti,
Rajskim ćemo cvjećem Majku pozdraviti.

2. Tu ružice bjele, rumene i žute,
Suzicama Majke sve su obasute
U radosti, boli i slavi ih lila,
Kadno se je po svom Sinku proslavila.

3. Anđeli će svakog u bašću da vode,
Koji skrušen dođe Majci u pohode.
Hajde družba mila, u bašćicu zađi,
Mir i pokoj duši ojađenoj nađi.

4. Stopedeset ruža vjenac neka ima,
»Zdravo o Marijo« ime nek je njima,
Po deset u jedno zlatan struk nek veže:
»Očenaša« glas nek uto k nebu seže.

5. A Majka će gledat na nas sa visina,
Milost nam isprosit od svog milog Sina,
Jer Majčino srce svakog onog voli
Koj krunicu Njenu skrušeno izmoli.

6. Primiti će Majka svoje milo cvjeće,
Poklonike svoje zaboravit ne će.
Melemom će duše njihove l'ječiti
Rajska će im vrata jednom otvoriti.

7. Trojednome Bogu budi čast i slava,
Što milosti sve nam po Mariji dava.
A Tebi, o Majko, neka bude dika,
Vjek se sjećaj svojih vjernih poklonika.

8. Marijina bašća ružicom procvala,
Od tih je ružica krunica postala.
Molitvom i pjesmom i svetom krunicom
Priznajmo Mariju nebeskom kraljicom.

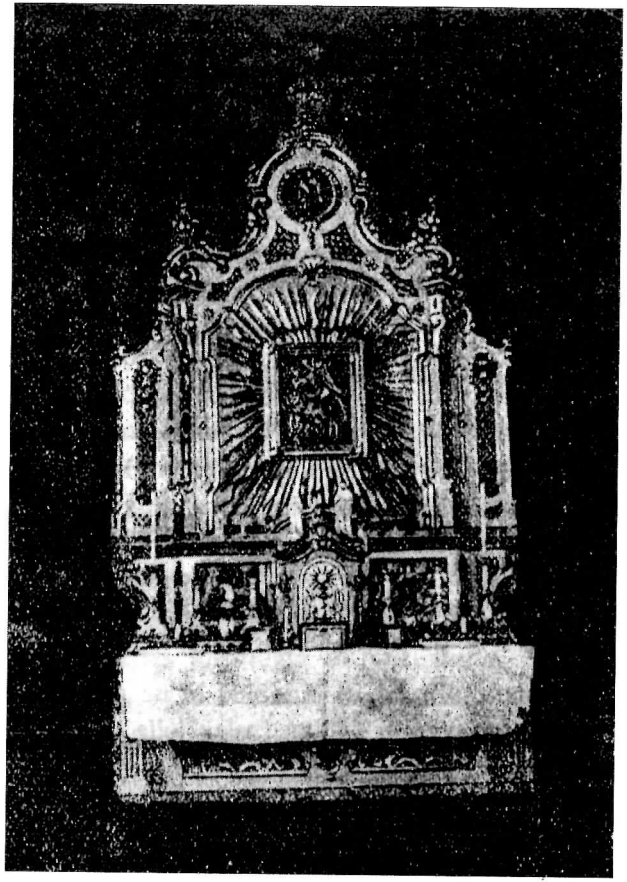

Veliki oltar u Gospinoj crkvi

Molitva na Gospinom izvoru

ISBN 953-6502-00-3